

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липецька, 18-5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

04 листопада 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 72

Щодо звернень місцевих адміністративних та господарських судів стосовно позбавлення їх функцій розпорядника бюджетних коштів

На адресу Голови Ради суддів України Сімоненко В.М. надійшли чисельні звернення місцевих адміністративних та господарських судів щодо розгляду питання про недопущення знищення існуючої системи фінансування названих спеціалізованих судів.

У зверненнях зазначено, що Законом України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) змінюється існуючий порядок фінансового забезпечення місцевих спеціалізованих судів (адміністративних та господарських), що надає можливість Державній судовій адміністрації України (далі – ДСА України) виключити названі суди з мережі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, що впливатиме на основоположний принцип незалежності суддів, який, зокрема, забезпечується окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установлених законом, а також висловлено прохання терміново на черговому засіданні Ради суддів України розглянути питання необхідності внесення відповідних змін до Закону.

Частиною четвертою статті 148 Закону встановлено, що функції розпорядника бюджетних коштів щодо всіх місцевих судів здійснюють територіальні управління Державної судової адміністрації України.

Водночас, попередньою редакцією Закону (стаття 145 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в редакції, чинній до 2 червня 2016 року) було визначено лише головних розпорядників коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів, зокрема: Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди - щодо фінансового забезпечення діяльності цих органів; ДСА України - щодо фінансового забезпечення діяльності всіх інших судів загальної юрисдикції. Норм, які б

визначали розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, зокрема, щодо місцевих судів, цим Законом встановлено не було.

Відповідно до абзацу третього частини третьої статті 10 Бюджетного кодексу України головні розпорядники бюджетних коштів, зокрема, ДСА України, самостійно визначають мережу розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням вимог щодо формування єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів та даних такого реєстру.

За вимогами абзацу 7 пункту 1.2 глави 1 Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407 (далі – Порядок), мережа розпорядника коштів державного бюджету - згрупована відповідно до законодавства головним розпорядником коштів державного бюджету (розпорядником коштів державного бюджету нижчого рівня, що має власну мережу) інформація щодо розпорядників нижчого рівня, які у своїй діяльності підпорядковані цьому розпоряднику та/або діяльність яких координується ним, а також отримують від нього бюджетні асигнування, та одержувачів коштів державного бюджету.

За змістом Порядку розпорядники нижчого рівня поділяються на бюджетні установи, що мають власну мережу, та на бюджетні установи, що не мають мережі.

Відповідно до Положення про Державну судову адміністрацію України, затвердженого рішенням Ради суддів України від 22 жовтня 2010 року № 12, та Типового положення про територіальні управління Державної судової адміністрації України, затвердженого наказом Державної судової адміністрації України від 05 квітня 2011 року № 82, діяльність апаратів місцевих спеціалізованих судів координується безпосередньо ДСА України.

Таким чином, на даний час місцеві спеціалізовані суди включені до реєстру розпорядників бюджетних коштів як бюджетна установа, що не має власної мережі, а функції розпорядника бюджетних коштів щодо всіх місцевих спеціалізованих судів, а також апеляційних судів та територіальних управлінь ДСА, здійснює безпосередньо ДСА України.

Зазначена вище побудова мережі розпорядників державних коштів кореспондується з Бюджетним кодексом України та дозволяє забезпечити високу якість та оперативність судочинства у місцевих спеціалізованих судах. Маючи повноваження розпорядників бюджетних коштів, ці суди мають змогу оперативно і невідкладно вирішувати питання щодо матеріально-технічного, кадрового забезпечення потреб суду, що напряду впливає на якість та оперативність вирішення спорів.

Проте, наявність приписів частини четвертої статті 148 Закону надає ДСА України як головному розпоряднику коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів можливість

затвердити (змінити існуючу) мережу розпорядників бюджетних коштів, серед яких будуть відсутні місцеві спеціалізовані суди, як розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня.

Це викликає занепокоєння у місцевих спеціалізованих судів, оскільки у разі їх виключення з мережі розпорядників державних коштів, виникнуть проблемні питання щодо належної організації роботи в цих судах в частині своєчасного та повного фінансового забезпечення діяльності суду, так як розпорядження видатками на утримання суду фактично буде здійснюватись територіальними управліннями ДСА України, у працівників більшості з яких відсутній досвід роботи з матеріально-технічного забезпечення установ зі значною штатною чисельністю понад 100 і більше осіб, а не самими судами як розпорядниками коштів. Крім того, такі зміни призведуть до скорочення чи ліквідації в цих судах не лише фінансових відділів (бухгалтерії), а також кадрових та господарських підрозділів.

Фактично місцеві спеціалізовані суди, юрисдикція яких поширюється на територію області, будуть прирівняні до місцевих районних судів, щодо яких на даний час функції розпорядника бюджетних коштів здійснюють територіальні управління ДСА України, що за своєю суттю нівелює статус спеціалізованих судів, якими є адміністративні і господарські суди.

Відповідно до Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 2011 року №59, бухгалтерська служба утворюється як самостійний структурний підрозділ бюджетної установи, вид якого залежить від обсягу, характеру та складності бухгалтерської роботи, - департамент, управління, відділ, сектор або в бюджетній установі вводиться посада спеціаліста, на якого покладається виконання обов'язків бухгалтерської служби.

Позбавлення названих судів функцій розпорядника бюджетних коштів обмежить повноваження керівника бюджетної установи (суду) в реалізації зазначених у Бюджетному кодексі України повноважень.

На даний час місцеві спеціалізовані суди включені до реєстру розпорядників бюджетних коштів як бюджетні установи, що відповідає вимогам Бюджетного кодексу України та дозволяє забезпечити належний рівень судочинства в цих судах, оскільки суди, як розпорядники коштів, можуть самостійно та оперативно вирішувати питання матеріально-технічного, кадрового забезпечення суду, що впливає на якість вирішення спорів.

Реалізація частини четвертої статті 148 Закону з покладення відповідних функцій на територіальні управління ДСА України призведе до того, що розгляд більшості організаційних, фінансових питань діяльності суду, у тому числі і тих, які потребують оперативного вирішення, необхідно буде очікувати та погоджувати з ДСА України та її підрозділами – окремою

установою із своєю управлінською структурою. Вказане потребуватиме більше часу, ніж якби таке здійснювалось безпосередньо у суді.

Отже, Законом змінюється організаційне забезпечення роботи місцевих адміністративних та господарських судів, за якого вирішення фінансових та матеріально-технічних питань названих спеціалізованих судів буде здійснюватися не безпосередньо апаратом суду (його підрозділами), як це відбувається на даний час, а територіальними управліннями ДСА України.

Слід врахувати, що місцеві спеціалізовані суди із значною кількістю суддів та працівників апарату є судами обласного рівня, так само, як і територіальні управління ДСА України.

Місцеві ж загальні суди є судами районного, тобто нижчого рівня, ніж територіальне управління ДСА. Чисельність суддів і працівників апарату в таких судах, в основному, на порядок менша від місцевих спеціалізованих. Тому покладення на територіальні управління ДСА України функцій розпорядника бюджетних коштів щодо судів районного рівня було певною мірою виправданим з точки зору проблемності для районних судів (їх апаратів) забезпечити самотужки належну організацію їх діяльності, а тому потребувало централізації фінансування та господарського забезпечення (проведення тендерів, ремонту приміщень тощо) з огляду на малочисельність апаратів районних судів.

Проте, запровадження такої централізації для місцевих спеціалізованих судів обласного рівня, з їх чисельністю, структурою штату, налагодженою системою організації роботи, наявністю досвідчених кадрів та обсягом роботи, не вбачається доцільним.

Для обслуговування цих судів знадобиться значне збільшення кількості працівників територіальних управлінь ДСА України і відповідного їх фінансування. Фінансовим тягарем на бюджет судової влади ляже і звільнення відповідних фахівців апаратів судів, адже не всі вони перейдуть на роботу в ДСА України. При цьому, для працівників територіальних управлінь ДСА робота з фінансового та матеріально-технічного забезпечення суду із великою кількістю працівників є мало знайомою, тоді як звільнятися із апарату суду будуть працівники з багаторічним досвідом.

Але найголовніше, що такі зміни зруйнують існуючу усталену систему фінансування названих судів, випробовану роками.

Таким чином, наведені зміни в порядку фінансування та організації діяльності місцевих спеціалізованих судів напряму впливатимуть на основоположний принцип незалежності суддів, який, зокрема, забезпечується окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установлених законом.

Враховуючи наведене, виникла нагальна потреба у внесенні змін до Закону щодо виключення частини четвертої статті 148 Закону та збереження

існуючого порядку та належного рівня фінансового та матеріально-технічного забезпечення місцевих спеціалізованих судів.

Заслухавши та обговоривши інформацію члена Ради суддів України В. Сухового, відповідно до статті 133, пункту 10 частини 4 статті 152 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (із подальшими змінами), Рада суддів України

ВИРІШИЛА:

1. З метою збереження існуючого порядку фінансового забезпечення місцевих спеціалізованих (адміністративних і господарських) судів як розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та напрацювання пропозицій щодо внесення змін до Закону України від 2 червня 2016 року №1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» створити робочу групу у складі: членів Ради суддів України – Сухового В. Г., Волкова А. С., Журавської О. В. та представників судів, які є ініціаторами таких звернень (за згодою).

2. Рекомендувати Державній судовій адміністрації України (до внесення змін до Закону України від 2 червня 2016 року №1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів») вжити заходів щодо збереження існуючої мережі розпорядників бюджетних коштів.

**Голова
Ради суддів України**

В. Сімоненко